

JUHLAOPAS

LAULU-, SOITTO- ja URHEILU-
JUHLASSA TERIJOELLA
23-26 P:NÄ KESÄKUUTA 1910

»Mikä soitii äänen

äänen suuren ja sosean.

Terijoen juhlamatkan

Ohjelma

27.-31.7.2005

66. Terijoki-juhla
Järjestäjinä Teri-Säätiö ja Terijoki-Seura ry

Tervetuloa ystävät Terijoelle!

Ensimmäiset Terijoki-juhlat pidettiin Järvenpäässä elokuussa 1940. Nyt valmistaudumme viettämään jo 66. Terijoki-juhlia. Juhlapaikka on ollut aina yhdeksänkymmentäluvun lopulle saakka Järvenpää, terijokelaisten sijoituskunta. Vuonna 2002 juhlittiin ensi keran Helsingissä Karjalatalolla. Juhlan yhteydessä Terijoki-Seura vietti myös 25-vuotisjuhlaa. Vuodesta 1999 juhlat on sovittu pidettävän joka toinen vuosi Terijoella. Silloin ensimmäiset muistorikkaat juhlat järjestettiin Terijoella hotelli Pohjolan Rivieran auditoriossa.

Alkuvuosina juhlilla kävi yli tuhat henkeä. Keskeistä silloin oli neuvontatyö korvaus- ja maanjakoasioissa. Nykyään painopiste on enemmän muistoissa ja karjalaisessa – tai pikemminkin terijokelaisessa – kulttuurissa. Nyt tullaan katsomaan esim. lastenlasten kanssa isovanhempien asuinsijoja ja etsimään

niitä juuria. Tärkeää on kuitenkin aina ollut ystävien tapaaminen, yhdessäolo.

Vuosien varrella yleisömäärän väheneminen murto-osaan alkuajoista on saanut meidät etsimään juhlille uusia muotoja. Yksi niistä on päätös pitää juhlat joka toinen vuosi Terijoella.

Muihin kannakselaisiin nähden me terijokelaiset olemme olleet etuoikeutetussa asemassa; matkustaminen Terijoelle sallittiin jo vuonna 1956 ja linja-auto-reitti Leningradiin kulki Terijoen keskustan kautta. Me olimme ensimmäisten joukossa matkaamassa entiselle kotiseudulle. Matkaamme rikastuttavat tänä vuonnakin koulutetut kyläoppaat kyläkierrosten vetäjinä. Kulttuurikierroksen tietorikkaana asiantuntijana on teatterineuvos Ritva Heikkilä Marja Feltin kanssa ja historiallisen kierroksen oppaina ovat metsänhoitaja Kaino Tuokko ja Veli-Pekka Sevón. Säätiön kustantamien

Tämän vuoden juhlamatkan ohjelmasta ja järjestelyistä on vastannut Teri-Säätiön ja Terijoki-Seuran asettama Terijoki-työryhmä, johon kuuluvat Marja Felt, Kari Kobo (puheenjohtaja), Markku Kobo, Jukka Marttinen, Jaakko Mäkelä, Tuovi Paju, Veli-Pekka Sevón, Eija Sipiläinen ja Olli Torkkeli.

Kansilehden kuva on vuoden 1910 laulujuhlan juhlaoppaan kansilehdestä, jonka suunnitteli Akseli Gallén-Kallela.

kyläopaskirjasten avulla löytää nyt itsekin helpommin oman entisen kotinsa tai sen kivijalan.

Terijoki-Seura ja Teri-Säätiö ovat pystyttäneet sankarivainajille muistomerkin Terijoen kirkkopuistoon v. 1993, muistolehdon Uudelle hautausmaalle v. 1998 ja v. 2001 muistomerkin Vanhalle hautausmaalle. Tämän matkan aikana paljastamme Kuokkalan hautausmaalle muistokiven sinne siunattujen vainajien muistolle. Aktiivisena toimijana näissä hankkeissa on ollut Terijoki-Seura. Terijoen luterilaisen kirkon kunnostusta taas rahoittavat Järvenpään seurakunta ja Hämeenlinnan rovastikunnan seurakunnat.

Suomalaiselle ja venäläiselle kulttuurille on yhteistä voimakas menneiden sukupolvien kunnioitus. Se tekee muistomerkin tarpeellisuuden ymmärrettäväksi myös nykyisille zelenogorskilaisille. Käytännön toiminta toisen valtakunnan alueella tuottaa tietysti vaikeutensa kulttuurierojen ja hallintobyrokratian vuoksi.

Vietämme nyt 66. Terijoki-juhlaa. Tämänvuotisen tilaisuuden teemana on Laulujuhla v. 1910. Vaikka asummekin nyt Hotelli Gelioksessa tien toisella puolella, itse Terijoki-pääjuhla on hotelli Pohjolan Rivieran auditoriossa. Juhla-

kahvit nautitaan ennen juhlaa auditorion aulassa. Ohjelman juontaa Tuovi Paju. Myös iltaisin laulamme sekä grilliamme makkaraa Rivieran rannassa. Olette tervetulleita ”Heleän lahden”, ”Aurinkorantojen” ”Lumotulle rannalle”, Terijoelle. Venäjällä on herännyt vilkas mielenkiinto lähistoriaa kohtaan. Omalla esiintymisellämme voimme kertoa zelenogorskilaisille entisen kotipaikkakuntamme historiaa. Toivomme Teidän viihtyvän matkalla ja juhlassa sekä saavan uusia näkökulmia kotiseutuun ja muistoihinne.

Parhaat kiitokset Teille kaikille, jotka olette osallistuneet matkan ja juhlan valmisteluun.

Eija Sipiläinen
puheenjohtaja
Terijoki-Seura ry

Jaakko Mäkelä
hallituksen puheenjohtaja
Teri-Säätiö

Terijoen historiaa

Terijoki (nykyinen Zelenogorsk) on saanut nimensä kylän läpi virtaavasta purosta. Alkuaan puron nimi oli Tervajoki. Kylää kutsuttiinkin Tervajoeksi aina 1600-luvulle asti. Paikkakuntalaiset puhuivat Terjoesta. Ruotsinkieliset kirjurit eivät tunteneet nimen alkuperää eivätkä paikkakunnan murretta, jolloin he luulivat, että kyseessä oli Terijoki ja vakiinnuttivat tämän muodon viralliseen käyttöön.

Terijoen pitäjä sijaitsi Viipurin läänissä Vanhan Suomen kaakkoisimmassa kolkassa. Se rajoittui etelässä Suomenlahteen, idässä Rajajokeen, lännessä Uudenkirkon ja pohjoisessa Kivennavan pitäjiin. Terijoki kuului Kivennavan pitäjään aina vuoteen 1909, jolloin se itsenäistyi omaksi pitäjäksi. Aluksi Terijokeen kuului vain Terijoki ja Kellomä-

ki. Muut kylät ovat liittyneet Terijokeen myöhemmin.

Terijoen pitäjään kuuluivat seuraavat kylät: Terijoki, Kellomäki, Kuokkala, Haapala, Ollila, Puhtula ja Tyrisevä. Terijoen kylä jakaantui vielä seuraaviin pienempiin kyliin: Käkösenpää, Keski-kylä, Ollinpää ja Koivikko.

Meri ja rantaviiva ovat tunnusomaisia Terijoelle. Hietikon takana oli kumpuileva kangasalue, joka idempänä oli noin kilometrin levyinen, mutta kapeni länteen päin mentäessä. Hietikon ja kangasalueen muodostama rantatasanne päättyi jyrkästi kohoavaan penkereeseen (Litorinapenger). Jyrkin tämä nousu oli Kellomäen ja Terijoen kohdalla. Tuhansia vuosia sitten ns. litorinakaudella (noin 5500–2000 eKr.) meri ulottui aina penkereeseen asti. Terijoki oli

maamme tiheimmin asuttuja pitäjiä, noin 80 henkeä neliökilometriä kohden. Terijoki oli kansainvälinen paikka, jossa asusti 14 eri kansallisuutta. Lisäksi Terijoella asui inkeriläisiä sekä Aunuksen ja Vienan karjalaisia. Terijoen kansainvälistyminen oli suurelta osin Venäjän vallankumouksen seurausta.

Terijoki oli Viipurin ohella tunnetuimpia luovutetun alueen paikkakuntia. Pietarin rautatie valmistui v. 1870, jolloin Pietarista alkoi virrata Terijoelle kesävieraita. Pietarista saapuvat kesäasukkaat toivat Terijoelle vaurautta. Ajureiden, huvilanvuokraajien ja palvelusväen kysyntä kasvoi. Paikalliset asukkaat perustivat kauppoja, leipomoita ja kahviloita. Venäjän vallankumouksen seurauksena kesävieraiden virta Pietarista tyrehtyi. Huvilat tyhjenivät ja autoituvat. Hetken hiljaiselon jälkeen Teri-

joen tyhjiksi jääneet huvilat ja hiekkarannat täyttyivät muualta Suomesta tulleilla kesävierailta. Terijoki oli suosittu lomakohde etenkin taiteilijoiden ja kirjailijoiden keskuudessa. Terijokelaiset hankkivat maa- ja metsätalouden ohella elantonsa erilaisissa ammateissa kuten radanvartijoina, poliiseina ja puolustusvoimien palveluksessa, liikemiehinä ja leipureina jne. Terijoella oli jonkin verran myös pienteollisuutta.

Terijoen ilmasto oli erittäin suotuista puutarhaviiljelylle ja kylpylätoiminnalle. Terijoen ensimmäiset viljelmät olivat venäläisten ja etenkin virolaisten perustamia vihannes-, kukka- ja mansikkaviljelmiä. Kasvihuoneet työllistivät kesäaikana kyläläisiä. Terijoella oli useita ammattipuutarhureita ja kotipuutarhoissa kasvatettiin ainakin hedelmäpuita, mansikkaa ja marjapensaita.

Lähtö Terijolle

Matkalle lähdetään ennakoilmoittautumisen mukaisesti joko keski-
viikkona, torstaina tai perjantaina. Linja-autolla matkustavat pysäh-
tyvät ennen rajan ylitystä Rajahoviin, jossa mahdollisuus ruokailuun,
valuutanvaihtoon ja elintarvikkeiden ostoon. Myös linja-autoissa on
mahdollisuus valuutanvaihtoon.

Ne junalla matkustavat, jotka lähtevät torstaina: toivotaan
pukeutumista 1910-luvun tyyliin. Päivävarjat ja olkihatut mukaan!

Keskiviikko 27.7

- 17.00 Saapuminen Gelios-hotelliin ja majoittuminen
- 18.00–19.30 Päivällinen (ruokailu päättyy klo 20.00)
Ilta omatoimista ohjelmaa

Torstai 28.7.

- 8.00–9.30 Aamiainen (ruokailu päättyy klo 10.00)
- 10.00 Terijoen kylät -kierros
- 13.20–13.40 Rautatieasemalla Sibelius-junalla matkustavien
ohjelmallinen vastaanotto
- 17.00–18.00 Kuorojen ulkoilmakonsertti Terijoen keskustassa
Lenin-patsaan aukiolla.
Huom. Kuljetusta ei järjestetä.
- 18.00–19.30 Päivällinen
- 20.00 Lähtö Kuokkalan hautausmaalle (Tulokkaan kylä),
jossa uuden muistomerkin paljastustilaisuus.
Toimittaa teologian tohtori rovasti Timo Vuorinen.
- 21.30 Illanviettoa rannalla laulun ja yhdessäolon merkeissä

ohjelma Terijoella

Perjantai 29.7.

- 8.00–9.30 Aamiainen (ruokailu päättyy klo 10.00)
10.00 Lähtö retkille:
– Kulttuurikierros / Ritva Heikkilä ja Marja Felt
– Sotahistorian kierros / Kaino Tuokko ja Veli-Pekka Sevón
– Pietarin kanavakierros/Eremitaasi
– Kronstadt
18.00–19.30 Päivällinen (ruokailu päättyy klo 20.00)
20.30 Illanviettoa rannalla laulun ja yhdessäolon merkeissä

Lauantai 30.7.

- 8.00-9.30 Aamiainen (ruokailu päättyy klo 10.00)
9.40 Lähtö kirkkoon
10.00 Jumalanpalvelus, Kukkien lasku sankarivainajien muistomerkillä
12.00 Zelenogorsk-päivän kulkue (lähtö rautatieasemalta)
13.15 Zelenogorsk-päivän pääjuhla
14.30 Terijoki-juhlan kahvitilaisuus (kulttuuritalon/auditorion aulassa)
15.00 Terijoki-juhla (kulttuuritalon auditoriossa)
18.00 Kuorojen bussi lähtee Suomeen
18.00–19.30 Päivällinen (ruokailu päättyy klo 20.00)
20.30 Illanviettoa rannalla laulun ja yhdessäolon merkeissä.

Sunnuntai 31.7.

- 6.45 Matkatavarat busseihin: vain junamatkalaiset
7.00 Aamiainen: vain junamatkalaiset
7.45 Lähtö rautatieasemalle: vain junamatkalaiset
8.19 Repin-juna lähtee Terijoen asemalta
8.00–9.30 Aamiainen
10.00 Bussimatkalaiset lähtevät hotellilta
10.20 Lyhyt muistotilaisuus vanhan hautausmaan muistomerkillä
12.00 Viipurin kauppahalli ja tori
13.00 Lähtö Viipurista
14.30–15.30 Venäjän rajamuodollisuudet
16.00–17.00 Ruokailutauko Rajahovissa (Suomen puolella)
20.00 Helsinki
21.00 Järvenpää

Retkiohjelma

Retkille osallistuminen edellyttää ennakkoilmoittautumista retkeä edeltävänä päivänä.

Ilmoittautumisia otetaan vastaan info-pisteessä. Ilman ennakkoilmoittautumista retkelle pääsee vain siinä tapauksessa, että linja-autossa on tilaa. Retkiohjelmiin voi tulla muutoksia.

Retkille lähdetään klo 10.00.

Terijoen kylät

Reitti: Käkösenvä – Tyrisevä – Vammelsuu – Puhtula – Koivikko – Kellomäki – Haukijärvi – Rautatieasema – Kuokkala – Haapala – Pullinen – Valkeasaari – Rajajoki (Vanhan rajan muistomerkki) – Ollila – Kuokkala – Kellomäki – Ollinpää – Keskikylä – JP1:n kasarmialue – Käkösenvä.

Retken aikana mahdollisuus uintiin Haukijärvässä (uimapuku mukaan).

Iltapäivällä pysähdytään Terijoen rautatieasemalle, jossa osallistutaan Sibelius-junalla saapuvien ohjelmalliseen vastaanottoon.

Koko päivän retki klo 10.00 – n. 17.00.

Retken hinta 10 euroa.

Kulttuurikierros

Retken vetäjänä on teatterineuvos Ritva Heikkilä ja bussiohjaaja Marja Felt.

Kulttuurikierroksen aikana käymme Terijoen lähialueella, Vammelsuussa, Lintulassa ja Raivolassa sekä kaikissa Terijoen kylissä, joihin liittyy joitakin tärkeitä historiallisia tapahtumia ja joissa on elänyt tunnettuja kulttuuripersoonallisuuksia tai mahtimiehiä. Terijoen jokaisella kylällä on oma värikäs historiansa. Kylät, joissa vierailaan, ovat ”idästä länteen” lueteltuna Rajajoki, Haapala, Luutahäntä, Tulokas, Ollila, Kuokkala, Kellomäki, Ollinpää, Keskikylä, Käkösenvä, Tyrisevä, Vammelsuu ja Raivola. Tarkemmista vierailukohteista voidaan esimerkkinä mainita Kuokkalassa sijaitseva Tito ja Ina Collianderin Villa Golicke, josta tuli kuuluisa taiteilijasiirtola. Kahvitaunon pidämme sopivan kauniilla paikalla ja uimme Vammeljoesa, joka vuolaana virtaa Edith Södergranin maiseman halki. Terijoella tutustumme arteesisiin ihmelähteisiin ja juomme vettä, joka ennen sotia paransi sairaita, antoi nuorille ja vanhoille voimaa ja elämänhalua. Sitä nautittuaan vanhat nuortuivat ja ongelmat ratkesivat.

Teatterineuvos Ritva Heikkilän laaja Terijoki-tietämys ja kulttuurihistorian asiantuntemus yhdistettynä persoonalli-

seen esitystapaan tarjoavat osanottajille unohtumattoman retkielämyksen.

Koko päivän retki klo 10.00 – n. 17.00.

Retken hinta 15 euroa.

Pietari – Kanavaristeily tai Pietari – Eremitaasi.

Näe ja koe 300-vuotiaan Pietarin kauden kasvat ja upea arkkitehtuuri tai Eremitaasin mittaamattomat taide-arteet.

Koko päivän retki klo 10.00 – n. 17.00.

Retken hinta 40 euroa.

Kronstadt

Retkelle on ilmoitauduttava ehdottomasti edellisenä päivänä, koska retkellä liikutaan sotilasalueella.

Koko päivän retki klo 10.00 – n. 17.00.

Retken hinta 35 euroa.

Sotahistorian kierros

Vetäjinä Kaino Tuokko ja Veli-Pekka Sevón.

Kannas on kokenut koko historiansa ajan rajan kirot. Aina keskiajalta toiseen maailmansotaan asti Kannaksella on vuoroin sodittu ja vuoroin korjattu sodan tuhoja. Rajan kulkiessa Kannaksen itäpuolella alue oli lännen varustus itää vastaan. Näistä ajoista muistuttavat keskiaikainen Kivennavan linna ja Jout-

selän taistelu. Rajan kulkiessa kaukana lännessä Kannaksen elämää leimasi Pietarin läheisyys. Noista ajoista muistuttavat Pietarin turvaksi rakennettu Inon linnoitus ”Fort Nikolajevski” ja Lintulan ortodoksinen nunnaluostari. Suomen itsenäisyyden aikana Terijoki oli tunnettu lomaparatiisi, jossa asui ja rakensi tulevaisuuttaan suomalaisten lisäksi lukuisiin eri kansallisuuksiin kuuluneita ihmisiä. Terijoella oli myös varuskunta, jonka Keskikylällä ja Kellomäellä sijainneissa kasarmeissa moni nuori mies suoritti asevelvollisuutensa. Terijoki sai myös kokea Talvisodan ensi iskut, joiden alkusoittona venäläiset ampuivat ns. Mainilan laukaukset.

Historiakierros tutustuttaa kaakkoi- sen Kannaksen historiaan ja kulkee Terijoen lisäksi Uudenkirkon ja Kivennavan pitäjien alueilla. Kohteina ovat Inon linnoituksen rauniot, Raivolan lehtikuusimetsä, Puhtulan sotilastie, Lintulan luostarin rauniot, Siiranmäki, Mainilan kylän metsittyneet peltoaukeat sekä Rajajoella sijaitseva rajan muistomerkki. Pitkäjärvellä on mahdollisuus uimiseen.

Kaino Tuokko on Vuokselan Hirvisaassa syntynyt peruskannakselainen. Hänen sukujuurensa ovat Metsäpirtissä, Raudussa, Kivennavalla ja Terijoella. Kaino Tuokko on tunnettu sotahisto-

riointsija ja kysytty luennoitsija sotaveteraanien ja maanpuolustusväen tilaisuuksiin. Hänen viimeisin kirjansa on Kenraali Paalun elämäkerta.

Koko päivän retki klo 10.00–17.00.

Retken hinta 15 euroa.

Zelenogorsk-päivän juhla

Zelenogorskin aluehallinnon johto on kutsunut suomalaiset mukaan kaupungin juhlallisuuksiin.

Suomalaiset osallistuvat omana ryhmänään juhlakulkueseen, joka lähtee rautatieasemalta klo 12.00. Se päättyy muutaman kilometrin päässä olevalle juhlapaikalle, jossa on Zelenogorsk-päivän päätapahtuma.

Kulkueseen osallistuville suomalaisille on varattu pienoislippuja. Kansallis-/kansanpuku on toivottava, mutta ei pakollinen.

Zelenogorsk-pääjuhlassa suomalaisten tervehdyksen esittää Järvenpään kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Ari Åberg, jonka jälkeen ohjelmaa jatkavat venäläiset taiteilijat.

Zelenogorsk-päivän juhlijoille järjestetään linja-autokuljetus hotellilta rautatieasemalle. Lähtö hotellilta klo 10.30. Paluukuljetus juhlapaikalta hotellille.

Terijoki-juhla

Suomalaisten oma Terijoki-juhla alkaa klo 14.30 juhlakahvilla hotelli Rivieran auditoriossa. Varsinainen juhla alkaa klo 15.00.

Kuokkalan hautausmaa

Elokuun 18. päivänä 1912 jumalanpalveluksen yhteydessä vihittiin tarkoitukseensa Tulokkaan kylässä Kuokkalan, Haapalan ja Luutahännän sekä Ollilan ja Rajajoen kyläläisten hautausmaa.

Terijoki-Seura ja Teri-Säätiö päättivät v. 2004 kokouksissaan hautausmaalle pystytettävästä muistomerkistä, joka paljastetaan tämänvuotisen Terijokimatkan yhteydessä.

Terijoen vanha hautausmaa

Terijoen ensimmäinen eli vanha hautausmaa perustettiin vuonna 1905 Ruosetuon mäelle Kivennavan ja Terijoen rajalle. Hautausmaa tuhoutui Talvisodan aikana ja metsittyi sodan jälkeisinä vuosikymmeninä. Hautausmaan pääkäytävä samoin kuin joitakin yksittäisiä hautakiviä on edelleen paikannettavissa. Hautausmaan pääkäytävän päässä on Terijoen entisen kirkkoherran Toivo Brummerin leposija. Terijoki-Seuran toimesta vanha hautausmaa on kunnostettu ja sinne on pystytetty muistomerkki, jotta tulevatkin polvet voisivat hetken hiljentyä esivanhempiansa leposijoilla.

Tärkeää matkatietoa

Infopiste

Gelios-hotellin ala-aulassa on infopiste, joka auttaa kaikissa matkaan liittyvissä asioissa.

Infopiste on auki seuraavasti:

ke klo 20.00–21.00

to klo 16.00–18.00

pe klo 16.00–18.00

Infopisteessä voit mm.:

- vaihtaa valuuttaa
- ilmoittautua retkille
- ostaa postikortteja, -merkkejä ja kirjoja
- soittaa Suomeen GSM-puhelimella omakustannushintaan

Valuutan vaihto

Bussiemännät vaihtavat valuuttaa linja-autoissa menomatkan aikana. Terijoella voit vaihtaa valuuttaa myös infopisteessä.

Soittaminen Suomeen

GSM-puhelimet toimivat myös Terijoella. Suomeen soittaminen maksaa sekä Soneran että Elisän (Radiolinja) liittymistä noin 2,6–3 euroa minuutti. Puhelun vastaanotto maksaa Soneran liittymällä noin 1 euron minuutilta, Elisän liittymällä noin 1,5 euroa minuutti.

Hinnat ovat yleisimpien venäläisoperaattoreiden hinnastosta.

Julkinen liikenne

Hotelli Gelioksen ja keskustan välillä on toimiva julkinen liikenne. Reittiä voi kulkea seuraavilla linja-autoilla tai pikubusseilla: 302, 313, 318, 319, 420 ja 498.

Terijoen vesi

Vesijohtoveden juomista emme suosittele, koska sen bakteerikanta on toinen mihin olemme Suomessa tottuneet. Pulotettua vettä voi ostaa Rajahovista, hotellista sekä lähellä olevasta kaupasta.

Kaupat Venäjällä

Elintarvikekaupoista on saatavana länsimaisia elintarvikkeita ja muita tuotteita.

Pitäkää tavaroistanne huolta!

Varkaita on syytä varoa koko matkan ajan. Hotellialueen ulkopuolella on oltava varovainen. Lompakko ehdottomasti pois takataskusta.

E erityisesti Viipurissa on tilanne varkaisten takia erittäin ongelmallinen. Viipurissa kannattaa jättää kaikki ylimääräinen raha ja arvoesineet linja-autoon.

Laulu- Ja Soittojuhla Terijoella v. 1910

JUHLAOHJELMA

Yhteislaulua

Karjalaisten laulu*,
säestää Hanna Remes

Alkusanat

Tuovi Paju

Sekakuorolaulua

Helsingin Laulu, johtaa Hanna Remes

Sortunut ääni

Jean Sibelius – Kanteletar

Drömmarna

Jean Sibelius – Jonatan Reuter

Katson virran kalvohon

Leevi Madetoja – V.A. Koskenniemi

Voi, jos ilta joutuisi

Leevi Madetoja

Mitä tuosta, jos ma laulan

Leevi Madetoja – Kanteletar

Runonlausuntaa

Eija Sipiläinen

Mikko Uotisen runoja

Kvartettilaulua

Exel-kvartetti

Metsänhartaus

Emil Genetz – P.J.Hannikainen

September

Taneli Kuusisto – Mikael Agricola

Serenaadi

Selim Palmgren – Larin Kyösti

Juhlapuhe

Toimittaja Mikko Uotinen (Kari Koho)

Sekakuorolaulua

Kilven Kuoro, johtaa Hanna Remes

Kilven Kuoron marssi

Väinö Pesola – Lauri Pohjanpää

Muut ne kuuli kirkonkellon

Armas Järnefelt – Kanteletar
tenorisoolo: Ari Hautakangas

Metsän kuninkaalle

Leevi Madetoja – Kanteletar

Muisto

Henrik Borenius

Juhannus

Selim Palmgren – Larin Kyösti

Sekakuorolaulua

Yhtyneet kuorot, johtaa Hanna Remes

Finlandia-hymni

Jean Sibelius – V.A. Koskenniemi

Auringon noustessa

Toivo Kuula – V.A. Koskenniemi

Sydämeni laulu

Jean Sibelius – Aleksis Kivi

Christus pro nobis passus est

Heikki Klemetti

Virta venhettä vie

Toivo Kuula – Eino Leino

Keinutan kaikua

Toivo Kuula – L. Onerva

Onnelliset

Leevi Madetoja – Aleksis Kivi

Lähde

*Fredrik A. Ehrström – J.L. Runeberg
suom. Elias Lönnrot*

Kevätunta

Leevi Madetoja – L. Onerva
sopraanosoolo: Johanna Saranpää

Siell' on kauan jo kukkineet omenapuut

Toivo Kuula – V.A. Koskenniemi

Yhteislaulua

Kiitos sulle, Jumalani (virsi 341)*
säestää Hanna Remes

* sanat ohjelmaesitteen takasivulla

Hanna Remes

Kemiläissyntyinen Hanna Remes (1973–) valmistui musiikinmaisteriksi Sibelius-Akatemiasta kirkkomusiikinkoulutusohjelmasta maaliskuussa 2001 syventymiskohteenaan laulu ja kuoronjohto. Remes jatkaa kuoronjohdonopintojaan Sibelius-Akatemiassa ja suoritti Matti Hyökin johdolla kuoronjohdon A-tutkinnon kiitettävien arvosanoin maaliskuussa 2004. Vuonna 1996 Remes suoritti musiikki-

pedagogin tutkinnon Keski-Suomen konservatoriossa pääaineenaan pianonsoitto. Hanna Remes toimii Töölön seurakunnassa osa-aikaisena kanttorina, johtaa Helsingin Laulua, Kilven Kuoroa ja Kamarikuoro SonorEnsemblea sekä opettaa Suomen Kuoro-opistossa pianovalmennusta. Kuluvana vuonna Hanna Remes opettaa myös lapsikuoronjohtoa Sibelius-Akatemiassa ja Pirkanmaan Ammattikorkeakoulussa.

HELSINGIN LAULU

Helsingin Laulu on 1951 perustettu helsinkiläinen sekakuoro. Nuorekkaan ja uusiin haasteisiin tarttuvan kuoron vahvuus on noin 40 laulajaa. Toimelan vapaaopiston riveissä toimivasta sekakuorosta kootaan tarpeen vaatiessa myös projektikohtaisia pienryhmiä.

Kuoron kehittämiseen kuuluvat yksityiset laulutunnit ja monipuolinen äänenmuodostuksen ohjaus sekä musiikinteorian ja säveltäilyopetus.

Kuoro on vuosien varrella menestynyt hyvin kilpailuissa ja kuorokatselmuksissa. Italian Goriziassa, kesällä 2004, kuoro saavutti sekakuorojen sarjassa hopeasijan. Yhteistyössä Lions-Club Florankentän kanssa on toteutettu useita hyväntekeväisyyskonsertteja ja julkaistu kaksi cd-levyä: vuonna 1997 *Floora* ja vuonna 2000 *Enkelten Joul*.

Helsingin Laulu aloitti 2002 Italia-projektin, jonka aikana kuoro pyrkii tutustumaan mahdollisimman laajasti italialaiseen kuorokirjallisuuteen, pääpainotuksenaan italialaiset vanhat mestarit Monteverdi ja Palestrina sekä nykysäveltäjä Bepi de Marzi.

JA KILVEN KUORO

Kilven Kuoro on perustettu vuonna 1913 ja sen ensimmäinen konsertti kuultiin joulukuun 6. päivänä 1914. Tällä hetkellä Kilven Kuorossa laulaa yli 40 laulajaa.

Kilven Kuoron ohjelmistossa on sekä klassista että kirkollista kuoromusiikkia. Viihdemusiikilla on myös sijansa kuoron perusohjelmistossa. Vuoden aikoihin liittyen erityisesti jouluohjelmistolla on kuoron repertuaarissa merkittävä osuus.

Kilven Kuoro on kilpaillut kahdesti Walesin Llangollenin kansainvälisessä kuorokilpailussa. Vuonna 1996 kuoro ylsi sekakuorokilpailussa 6. sijalle ja vuonna 1987 Kilven Kuoro voitti kansanlaulusarjan. Kilven Kuoro levytti ensimmäisen kerran jo 1929. Sen jälkeen kuoro on tehnyt kolme levyä, viimeisimpänä joululevyn Valoa 2004.

Kilven Kuoro kouluttaa kuorolaisiaan ja stemmaryhmiään sekä yksityisten laulutuntien että stemmaryhmille suunnattujen äänenmuodostustuntien avulla.

Vuonna 1951 Kilven Kuoro hajosi osittain, ja enemmistö sen jäsenistä perusti Kalervo Tuukkasen johdolla Helsingin Laulun. Kuorot ovat siitä lähtien toimineet erillään. Viimeisen kolmen vuoden aikana kuorot ovat lähentyneet toisiaan aina yhteisesiintymiisi asti. Molempien kuorojen johtajana toimii Hanna Remes, hän on Kilven Kuoron pitkän historian ensimmäinen naisjohtaja.

Karjalaisten Laulu

Suloisessa Suomessamme oisko maata armaampaa,
kuin on kaunis Karjalamme, laulun laaja kotimaa!
Lauluna sen kosket kuohuu, järven aallot loiskuaa,
säveleitä salot huokuu, ikihongat humajaa.

Ei oo meillä rikkautta eikä maamme viljavaa,
vaan on laulun runsautta, kylvämättä kasvavaa;
sit' ei pane Idän halla eikä Pohjan pakkaset,
se ei sorru sortamalla, sitä ei lyö rakehet.

Konsa vaino Suomeamme kovin kourin koittelee,
silloin kurja Karjalamme Suomen surut soittelee,
ja kun onnen päivän koitto Suomellen taas sarastaa,
silloin riemun suuri soitto Karjalasta kajahtaa!

Kiitos sulle, Jumalani (virsi 341)

Kiitos sulle Jumalani armostasi kaikesta,
jota elinaikanani olen saanut tuntea.
Kiitos sulle kirkkahista keväisistä päivistä.
Kiitos myöskin raskahista syksyn synkän hetkistä.

Kiitos sulle jokaisesta elämäni hetkestä.
Kiitos sulle paistehesta, niin kuin pimeydestä.
Kiitos sulle taisteluista, rististäkin Jumalain.
Kiitos, että aina muistat, autat mua tuskissain.

Kiitos sulle kukkasista, jotka teillään kukoisti.
Kiitos myöskin ohdakkeista, jotka mua haavoitti.